

Historie péče o sluchově postižené

Průkopníci vzdělávání neslyšících

Španělsko (16./17. století)

Pedro Ponce de Leon - mnich, indiv. výchova u dětí ve šlechtické rod. (de Velasco)

- závět': „...učil jsem je mluvit, číst, psát, počítat, modlit se, přisluhovat při mši, vyznat vyznání víry a slovně se zpovídat...“

Juan Pablo Bonet - 1620 - první kniha o vyuč. neslyš., výstavba řeči probíhá za podpory písma, ve vyučování převládá prstová abeceda

Anglie (17. století)

John Wallis profesorem na univerzitě v Oxfordu, zakladatel vědecké fonetiky - popis hlásek

Francie (18. století)

Jacob Rodriguez Pereira vyvození mluvení: 12 až 15 měsíců, využití vibrací + cvičení zbytků sluchu + sluchová trubice, posunky pouze na začátku, jednoruční manuální abeceda (daktylogie)

Nizozemí (17./18. století)

Johann Conrad Amman - kniha „**Surdus loquens**“ Mluvicí hluchý, byl logoped, učitel, vychází z písemné formy řeči, zabývá se fonetikou: hlásky dělí na samohl., polosamohl. a souhlásky, zabýval se též nápravou vad řeči, užití posunků považuje za přirozené, zdůrazňuje výhody hláskovací metody

Kolektivní vyučování - první ústavy

Charles Michel de l'Épée (Francie) - vystudoval práva, kněz, vzdělával chudé, předával vše nástupcům, r. 1769/70 založil **Pařížský ústav pro hluchoněmé**, metoda: **kompence (sluch nahradit znakem), základem posunek**, cílem je mluvená řeč, cestou je písemná forma řeči + prstová abeceda

Samuel Heinicke (Německo) - působil především v Lipsku v ústavě pro neslyšící děti (zal. 1778, státní), v neslyšícím viděl především člověka, *člověk je odraz božství*, řeč je božského původu, artikulovaná řeč musí být znakem lidství i u neslyšícího člověka, proti l'Épée: **oko nemůže nahradit sluch**, chuťové vjemy náhradou za sluch (tekutiny-ocet, odvar z pelyňku), **odmítá posunek a písmo jako základnu**

1880: kongres v Miláně - *spor* zastánců **německé (orální)** a **francouzské metody** (využ. posunkovou řeč) - vítěz: „**artikulační metoda**“ (**orální**)

■ odpůrci orální metody argumentují tím, že bez užití posunků a písma dochází k verbalismu a didaktickému materialismu

Období 20. století

„**mateřská metoda**“ (Malischova metoda)

Constantin Malisch (učitel v Ratiboři) - mluvení je reflektologický proces (bezděčné), obsah je důležitější než forma, artikulační vyučování začíná celky (analytický postup)

- odborné publikace (A. Novák, M. Malý), snaha sjednotit práci v ústavech (osnovy z r. 1928)

Vývoj po roce 1945

Velká Británie - MŠ v Manchesteru: *ústní řeč + odezírání, spolupráce s rodiči, využití zbytků sluchu* (ředitelkou **Irene G.-Ewingová**, později výzkum, Listening-Reading-Speaking Meth.), **zásady Ewingové**: 1. co nejdříve začít, 2. co nejdříve sluchadlo, 3. využít moderních pomůcek

Péče ve škole

- MŠ**: daktylní řeč + odezírání + písemný záznam
- ZŠ**: nahrazení daktylní řeči mluvením

Antonius van Uden (Nizozemí): *soustavné vyučování mluvení od 4 let + individuální lekce 4x týdně*

SŠ: Model Secondary School for the Delf (vzorová střední škola pro nadané neslyšící žáky při Gallaudet College) - Washington, příprava pro studium na koleji, důraz kladen na individuální vyučování

VŠ: Gallaudet College (VŠ pro neslyšící), také příprava pro učitelství na školách pro neslyšící (magisterský program)

Konec 20. století

Orální metody ve vyučování SP

unisenzorický přístup

multisenzorický přístup

Totální komunikace: mluvení, odezírání, sluchová cvičení, posunky a daktylní znaky

Bilingvální přístup

1. jazyk: znaková řeč

2. jazyk: hlásková řeč (hlavně čtení + psaní)

Doporučená literatura:

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl.* Praha: Septima, 1997, 1998.